

सरकारी येवजणो आनी कार्यावळींविशीं....

शेतकार मित्र पुस्तिका

ही पुस्तिका कित्याक?

शेतकाऱ्यांच्या फायद्याखातीर भारत सरकाराचें शेती आनी सहकार खातें राज्य सरकारावरवीं वेगवेगळ्यो शेती उदरगत येवजणो चालीक लायताहातुंतल्या दरेक येवजण्यांचीं मार्गदर्शक तत्वां आनी ताच्या खाला जारी केल्लें परिपत्रक/म्हायतीहे , येवजणेखाला प्रसार केल्ल्या वेगवेगळ्या घटकांचे प्रकार आनी लावाच्या मर्यादेची तशेंच शेती आनी सहकार खात्याच्या येवजण्यांचो संबंदीत म्हायती दिता सर्वसमावेशक सारांश खाते प्रकाशीत करता त्यो .
<http://agricoop.nic.in/Compedium7410.pdf>. ह्या संकेतथळाचेर उपलब्ध आसात .

कांय फावटीं शेती कामकाजाच्या एकाच घटकाक वेगवेगळ्या येवजणेखाला समान लाव मेळूंक शकताराज्या ,देखीक .ंतल्या वेगवेगळ्या जिल्ल्यांतले शेतकार एकाच पिकाच्या बियाणाखातीर शेतीचें विस्तृत वेवस्थापन ,राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम , आय.एस्.ओ.पी.ओ.एम्. खाला अनुदान घेवंक शकतातअनुदान प्रशासनाची गुंतगुंत सुटावी करूंक आनी अर्थीक नेम विस्तारीत कामगारांक आनी शेतकारांक समजुचे म्हूण हे पुस्तिकेंत येवजण वा कार्यावळीप्रमाण म्हायती बदला घटका-प्रमाण म्हायती दिल्या .

ही पुस्तिका वेगवेगळ्या कार्यपद्धतींचेंवेगवेगळ्या संकल्पन 10 ांनी विभाजन करून तयार केल्यात्यो म्हळ्यार मात .येची भलायकी/संवर्धन आनी सारेंबियाणी ,ं , यंत्रा ,प्रशिक्षण आनी विस्तार ,शिंपणावळं आनी तंत्रगिन्यानशेत ,शेती रीण ,-पीक विमोप ,िकाचें संरक्षणह .फलोत्पादन आनी विपणन ,े खेरीजदरेक ,े संकल्पनेच्या प्रात्यक्षीक आंगांचेर विस्तृत सुचोवण्यो आस्पावीत केल्यातताका .
लागून प्रत्येक संकल्पनेचे तीनआंगांनी विभाजन केलां त्यो म्हळ्यार .‘कितें करप?’ , ‘तुमका कितें मेळपाक शकता?’ आनी ‘कोणाक संपर्क करप?’

केंद्र सरकाराच्यो येवजणो तांचे अमलबजावणेची मर्यादा लक्षांत घेवन विस्तृतपणान दोन प्रकारच्यो आसात.

1) **पुराय देशाखातीर:** ह्या येवजण्यांनी राष्ट्रीय कृशी विकास येवजण राज्यांखातीर) (पात्रतेच्या निकशाच्या आदाराचेर, शेतीचें विस्तृत वेवस्थापनमातयेची भलायकी , आनीसा-यांचेर देखरेख दवरूंक राष्ट्रीय प्रकल्प ,विस्तारीत सुदारणा येवजण , भारतांत कीटक वेवस्थापन बळिश्ट आनी आर्विल्लीकरण करपाचो आस्पाव आसा . हें सारकिल्या देशव्यापी येवजण्यांखालाराज्य सरकार कार्यरत मार्गदर्शक , तत्वांप्रमाण वाटून दिल्ल्या निधी अंतर्गत शेतकारवेंचता आनी ह्या सारकिल्या लावार्थ्यांक अर्थीक मजत दिता .

2) **ठरावीक वाठार/पीक/जिल्ल्यांखातीर:** हेर सगळ्यो येवजणो ह्या गटांत येतात . ,राष्ट्रीय फलोत्पादन मोहीम ,तातूंत राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम आय.एस्.ओ.पी.ओ.एम्.एच ,.एम्.एन्.इ.एच.कपड्या , तंत्रगिन्यान मोहीमताग , मेस्ता आनी तंत्रगिन्यान मोहीमपावस आदारीत वाठार उदरगत कार्यावळ आदींचो , एखादी येवजण तुमच्या जिल्ल्याक लागू जाता ना ते .आस्पाव आसां पळोवपाक , उपकार करून <http://dacnet.nic.in/schemes.aspx>. संकेतथळार वचातह्या . येवजणांखालचे लावार्थी, नेमाप्रमाण आनी अर्थसंकल्पांच्या उपलब्धतायेप्रमाण वेंचतात .

हे शेतकार मित्र पुस्तिकेंत फकत भारत सरकारान दिल्ल्या मजतीच्या घटकांची म्हायती दितावा ,कांय राज्यां . ठाराचो शेती उदरगत स्थर आनी शेतीच्या हवामान स्थितीच्या प्राधान्याच्याआदाराचेर भारत सरकाराच्या नेमाप्रमाण अर्थीक मजत दितातआनी सहकार खाते शेती . ह्या सारक ,िले राज्यांचे मजत घटक आस्पावीत केले उपरांत दरेक राज्याक वेगवेगळ्या देशी भाशांनी ह्या सारकिली पुस्तिका तयार करपाक सांगतलेदरेक संकल्पना ./घटका अंतर्गत एकूण कितली मजत मेळटा ताची म्हायती शेतकारांक मेळची म्हूण खात्याचो हो यत्न आसा तो . मेरेन संबंदीत राज्य सरकार अतिरिक्त मजत दिता आसत जाल्यार तेविशीं म्हायती मेळोवंक शेतकार राज्यांतल्या लागींच्या शेती/फलोत्पादन खात्याच्या कार्यालयाक संपर्क करूंक शकतात.

मातयेची भलायकीभ ,ूंय संवर्धन आनी सारें

कितें करपाचें?

- मातयेच्या चांचणेच्या आदाराचेर सदांच फाव तें सारेंफाव त्या प्रमाणांत वापरचे.
- मातयेची पिकावळ तिगोवन दवरपा खातीर सेंद्रीय सारें वापरपाकच जाय.
- सा-यांचो चडांत चड फायदो मेळोवपा खातीर तीं पसरावन घालच्या बदलाक, रोपांच्या मुळांच्या भागांत घालचीं .
- मुळां/कोंबांच्या फाव ते उदरगतीखातीर आनी पीकफाव त्या वेळार पिकपा खातीरखास करून जी ,ं शेंगां मातयेच्या समृद्धतायेखातीर नायट्रोजन वाय सोसून घेतात, तांचे खातीर स्फुरदयुक्त सा-यांचो न्याय पद्धतीन आनी परिणामकारक रितीन वापर करचो .
- अम्लिय माती परत हाडपाखातीर चुन्याचो ,उपेग करचो आनी खारे चुना मातयेखातीर म्हळ्यार कर्पर शिलाजिताचो जिप्सम ,उपेग करचो .
- भागीदारी सेंद्रीय हमी पद्धत प्रमाणीकरण घेवपाक इत्सूक (भारत -पीजीएस) आशिल्ले शेतकारउण्यात उण्या पांच शेतकारांचो गट करून लागींच्या सेंद्रीय शेतीच्या प्रादेशीक मंडळ वा प्रादेशीक केंद्राकडेन नोंद जावंक शकता .

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	आदाराचो प्रकार	आदाराखातीर निकश/कमाल मर्यादा	येवजण/घटक
1.	जिप्सम ,पायरायट , डोलोमायटाची ,चुनो पुरवण	रू.प्रत 750 ि हॅक्टर	आय.एस.ओ.पी.ओ.एम

2.	अपूर्ण वाठारांनी सुक्ष्म पोशक आदाराची पुरवण	रु.प्रत 500 ि हॅक्टर	आयएसओपीओएम
3.	सॅंद्रीय शेतीक सुरवात करप	रु 10,प्रत 000ि हॅक्टर	राष्ट्रीय फलोत्पादन मोहीम/ उत्तरप-ूर्व आनी हिमालय राज्यां खातीर फलोत्पादन मोहीम
4.	गांयडोळ शेतीचो खत उत्पादन प्रकल्प	रु.30 ,प्रत 000ि युनिट एक हॅक्टर) (वाठाराखातीर	राष्ट्रीय फलोत्पादन मोहीम/ उत्तरप-ूर्व आनी हिमालय राज्यां खातीर फलोत्पादन मोहीम
5.	पॉलिथीन गांयडोळ शेती पध्दत	रु.5 ,प्रत 000ि युनिट	उत्तरपुर्व आनी हिमालय - राज्यां खातीर फलोत्पादन मोहीम
6.	एकत्रीक पोशक वेवस्थापनाचो प्रसार	रु.प्रत 1000 ि हॅक्टर)4 हॅक्टर वांठारा मेरेन(	उत्तरप-ूर्व आनी हिमालय राज्यां खातीर फलोत्पादन मोहीम
7.	मातयेच्या नमुन्यांची चांचणी	आता सद्या राज्य सरकारान थारयल्लें किमान मोल	मातयेच्या भलायकी आनी पिकावळीच्या वेवस्थापना खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
8.	सॅंद्रीय खताच्या वापराचो प्रसार	रु.प्रत 500 ि हॅक्टर	मातयेच्या भलायकी आनी पिकावळीच्या वेवस्थापना खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
9.	अम्लिय माती परत हाडपा खातीर चुनो ,	खर्चाच्या टक्के 25 प्रमाण रु.प्रत 500 ि	मातयेच्या भलायकी आनी पिकावळीच्या

	सामान्य धातुच्या मळीची पुरवण	हॅक्टर	वेवस्थापना खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
10.	सुक्ष्म पोशक तत्वांचो प्रसार आनी वांटणी	रु प्रती हॅक्टर 500	मातयेच्या भलायकी आनी पिकावळीच्या वेवस्थापना खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
11.	फळां आनी भाजयांचो कोयर/शेती कोयरापसून खत प्रकल्प बसोवप	एक टन प्रती दराक 100 एकूण अर्थीक खर्चाचेर टक्के अनुदान 3360 लाख रुपया मर्यादेमेरेनची क्षमता परत जुळिल्ले रीण) सोपतकीरचें अनुदान(	सॅंद्रीय शेती खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
12.	जैव खत आनी/वा जैवकिटकनाशक युनिट बसोवप	लाख रुपया मर्यादे 40 टनाच्या 200 मेरेन एकूण अर्थीक खर्चाचेर टक्के अनुदान 25	सॅंद्रीय शेती खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
13.	गवांत जिप्समाची पुरवण	गंव आनी जिप्सम आनी सुक्ष्म पोशकाक एकठांय मान्य आशिल्ली 1000 रुपयाच्या प्रति हॅक्टर पॅकेजी भितर 750 रुपया प्रति हॅक्टराच्या मर्यादे मेरेन सामग्री तशेंच येरादारीच्या मोलाचे टक्के 50	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम

		खर्चाचेर आदर	
14.	गंव आनी कड्डणांनी सुक्ष्म पोशक	जिप्सम/चुनो आनी सुक्ष्म पोशक एकठांय मान्य आशिल्ल्या गंवाखातीर रूपया 1000 प्रत ि हॅक्टराच्या आनी कड्डणा खातीर 1250 रूपया प्रत ि हॅक्टर पॅकेजी भितर 500 रूपया प्रत ि हॅक्टर मर्यादे मेरेन खर्चाचे 50 टक्के	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
15.	तांदळांत सुक्ष्म पोशक	रूपया प्रत 500 ि हॅक्टराच्या मर्यादेत खर्चाचे टक्के 50	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
16.	तांदळांत चुनो/चुनोयुक्त गजाली आनी कड्डाणांत चुनो/जिप्सम	तांदळाक रूपया 500 प्रत ि हॅक्टराची मर्यादा आशिल्ले सामग्रीच्या खर्चाचे चुनो .टक्के 50 / जिप्समाखातीर कड्डाणाक रूपया 750 प्रत ि हॅक्टराची मर्यादा आशिल्ली सामग्री तशेंच येरादारीच्या खर्चाचेर 50 .टक्के प्रमाण आदार	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
17.	भौशीक खाजगी भागिदारे खाला शेती	कमाल लाख रूपया 30 मेरेन प्रकल्पाच्या	मातयेची भलायकी आनी पिकावळीचेर राष्ट्रीय

	क्ललनीक/ बलगर सरकारी संस्था/ सहकारी संस्था/ खाजगी उद्देग आदी वरवीं अतिरिक्त माती चांचणी प्रयोगशाळा स्थापन करप	टक्के एक 50 खर्चाचे रकमी अनुदान	प्रकल्प
18.	भौशीक खाजगी भागिदारे खाला शेती क्ललनीक/ बलगर सरकारी संस्था/ सहकारी संस्था/ खाजगी उद्देग आदी वरवीं फिरती माती चांचणी प्रयोगशाळा स्थापन करप	लाख रूपया 30ं मेरेन प्रकल्पाच्या खर्चाचे 75 टक्के एक रकमी अनुदान	मातयेची भलायकी आनी पिकावळीचेर राष्ट्रीय प्रकल्प

कोणाक संपर्क करप: क्रमांक 1, 2 आनी खातीर लागी 10 ते 7ंच्या शेती
अधिकाऱ्याक 11 क्रमांक ,खातीर जिल्लो फलोत्पादन अधिकाऱ्याक 6 ते 3 क्रमांक ,
खातीर नाबार्ड 12 आनी/ सेंद्रीय शेतीच्या प्रादेशीक केंद्राक 18 ते 13 आनी क्रमांक ,
खातीर जिल्लो शेती/ माती संरक्षण अधिकाऱ्याक संपर्क करात .

बियाणी

कितें करपाचें?

- सदांच थळाव्या हवामाना प्रमाण सुचयल्ले बियाणांचे प्रकार वापरचे आनी बियाणांचें मोल आनी अंतर सुचयल्ले प्रमाण दवरचें .
- गंवकड्डणा ,बाली ,भात , (तूर सोडून) , तेलबीं सासवां आनी स ,करडई)ूर्य फूल सोडून(, मको आदी बियाणी तीन वर्सांनी ,करडई ,तूर ,सासवां आनी सूर्य फूल दोन वर्सांनी आनी संकरीत बीटी बियाणी दर वर्साक बदलचीं .
- सदांच अधिकृत विक्रेत्याकडल्यान प्रमाणीक बियाणी घेवचीं आनी बियाणी थंडसुक्या आनी नितळ सुवातेर दवरा ,चीं .
- पेरपाखातीर सदांच प्रक्रिया केल्ली बियाणी वापरचीं आनी पेरच्या पयलीं शुद्धता .दर्जो आनी कोंब काडपाची चांचणी करची ,

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्र.	पीक	आदाराचें प्रमाण , बियाणी प्रति किलोग्राम	येवजण/ घटक
प्रमाणीत बियाणांच्या वितरणाचेर आदार			
1.	1) भात आनी गंव 2) भाताचीं संकरीत बियाणी	1) खर्चाचे टक्के 50 जे कमी) रुपया 5 वा आसात(2) खर्चाचे टक्के 50 जे) रुपया 20 वा	शेती विस्तृत वेवस्थापन आनी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम

		कमी आसात(	
2.	1) बाजरीरागी ,जवार , आनी बार्ली 2) संकरीत बाजरी/जवार	1) खर्चाचे टक्के 50 जे कमी) रूपया 8 वा (आसा 2) रूपया 10	शेती विस्तृत वेवस्थापन
3.	सगळीं कड्डणा ,तूर) उड ,मूंगीद ,मसूर , राजमा ,हरभरे ,मटर आनी कसर	खर्चाचे टक्के वा 50 रूपया जे कमी 12 आसात.	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
4.	सगळीं तेलबीयां भ)ूंयमूंगस ,ूर्य फूल , ,सासवां ,करडई ,तोरीया आनी मको (एरंडेल ,तीळ	खर्चाचे टक्के वा 50 रूपया जे कमी 12 आसात	तेलबींतेल ताड ,कड्डणा , आनी मको एकत्रीत येवजण (आयएसओपीओएम)
5.	पामतेलाचे कोंब	हजार रूपया 75 प्रति हॅक्टराची मर्यादा घालून शेतकाराच्या एकूण क्षेत्राच्या लागवडीच्या तेल ताड कोंबाच्या खर्चाचे टक्के 75	तेलबींतेल ताड ,कड्डणा , आनी मको एकत्रीत येवजण (मआयएसओपीओए)
6.	कापसाचीं प्रमाणीत बियाणा	रूपया 20	कापूस तंत्रगिन्यान मोहीम
7.	ताग आनी मेस्ताचीं प्रमाणीत बियाणां	खर्चाचे टक्के वा 50 रूपया जे कमी 20 आसात	ताग आनी मेस्ता तंत्रगिन्यान मोहीम
8.	सगळ्या पिकांक शेत जमीन जतन बियाणांचो	बियाणांच्या खर्चाचे टक्के 50	बियाणी गांव कार्यावळ

	दर्जो वाडोवपाक दर्जेदार बियाणी उत्पादन करपा खातीर पायाभूत/प्रमाणीत बियाणांची वांटणी		
9.	पामतेलाच्या वाडीच्या काळांत लागवडी खातीर अर्थीक मजत	वर्सांत प्रती 4 15 हॅक्टराक, 500 रूपया	आय.एस.ओ.पी.ओ.एम
10.	संकरीत तांदळाचीं बियाणी सगळीं कड्डणा ,मसूर ,उडीद ,मूग ,तूर) राजमा ,हरभरे ,मटर (आनी कसर	रूपया 10	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
11.	सगळी तेलबीयां भ)ूंयमूग ,अळशी , सूर्य फूल ,तोरीया , ,तीळ ,सासवां ,करडई आनी मको (एरंडेल	रूपया 10	तेलबीयांतेल ,कड्डणा , ताड आनी मको एकत्रीत येवजण आय).एस.ओ.पी.ओ.एम(
पायाभूत आनी प्रमाणीत बियाणी उत्पादनाक आदार			
12.	अबाजरा संकरीत . बहेर बाजरा . एच्.वाय.वी.	रूपया 30 रूपया 10	केंद्रीत बाजरा प्रोत्साहनावरवीं पोशक सुरक्षेखातीर फुडाकार आय).एन.एस.आय.एम.पी.(
13.	कापसा बियाणी 1. पायाभूत बियाणी उत्पादन 2. प्रमाणीत बियाणी	1) रूपया वा 50 जे) टक्के 50 खर्चाचे कमी आसात(2) रूपया वा 15	कापूस तंत्रगिन्यान मोहीम

	उत्पादन	जे) टक्के 25 खर्चाचे (कमी आसा	
14.	ताग आनी मेस्ता 1) पायाभूत बियाणी उत्पादन 2) प्रमाणीत बियाणी उत्पादन	1) रूपया वा 30 जे) टक्के 50 खर्चाचे (कमी आसा 2) रूपया 7वा खर्चाचे जे) टक्के 25 (कमी आसा	ताग आनी मेस्ता तंत्रगिन्यान मोहीम
15.	आयकर /एसएयु कडल्यान कड्डाणाची जातीची बियाणां विकती घेवप	पुराय रक्कम परत दितले	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
16.	वैयक्तीक/उद्देजकआप , मजत गट आदी सयत खाजगी क्षेत्रांत बियाणी उत्पादनाक प्रोत्साहन दिवंक आदार	लाख रूपया प्रती 25 युनिट मर्यादेमेरेन 25 प्रकल्प खर्चाचे टक्के दराचेर रीण फाटी घेतिल्ले भांडवल अनुदान	दर्जेदार बियाणीच्या उत्पादन आनी वांटणी खातीर साधनसुविधेची उदरगत आनी बळिश्ट करण
उच्च उत्पादन प्रकाराच्या बियाणांची पेटी*			
17.	भात आनी गंव सगळी कड्डणा ,तूर) ,मटर ,मसूर ,उडीद ,मूग राजमा आनी ,हरभरे (कसर	मुफत	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
18.	सगळीं तेलबीयां सूर्य ,अळशी ,भुंयमूग)	मुफत	तेलबीयांतेल ,कड्डणा , ताड आनी मको एकत्रीत

	,करडई ,तोरीया ,फूल आनी (एरंडेल ,सासवां मको		येवजण आय).एस.ओ.पी.ओ.एम(
19.	बाजरा संकरीत आनी हेर बाजराचे एचवायवी	मुफत	केंद्रीत बाजरा प्रोत्साहनावरवीं पोशक सुरक्षेखातीर फुडाकार (आयएनएसआयएमपी)
सगळ्या पिकांखातीर			
20.	शेतकारांच्या 150 ते 50 गटाक बियाणी उत्पादन आनी बियाणी तंत्रगिन्यानाचेर प्रशिक्षणाक आदार	प्रत्येक प्रशिक्षणाक 15,तीन) रूपया 000 (दिसांच्या प्रशिक्षणाक 1) बियाणी पिकाच्या पेरपावेळार: बियाणी उत्पन्न पध्दतवेगळो , ,दवरपाचो अंतर हेर ,पेरपाची पध्दत शेतीशास्त्र पध्दतीचेर प्रशिक्षण 2) पिकाक फूल येवपाच्या वेळार 3) कापणी उपरांत आनी बियाणीचेर प्रक्रिया करपा वेळार	बियाणी गांव कार्यावळ
21.	क्विन्टल क्षमतेचे 20 बियाणी साठवण पेटयो घेवपाक आदार	चडांत चड 2000 रूपया मर्यादेचेर टक्के 25 खर्चाचे अनुसूचीत जात)/	बियाणी गांव कार्यावळ

		अनुसूचीत जमातीच्या शेतकारांक चडांत चड रूपयाच्या 3000 33 मर्यादेचेर खर्चाचे टक्के	
22.	क्विन्टल 20क्षमतेचे बियाणी साठवण पेटयो करपाक आदार	चडांत चड 1000 रूपया मर्यादेचेर ,टक्के 25 खर्चाचे अनुसूचीत जात/ अनुसूचीत जमातीच्या शेतकारांक चडांत चड रूपया 1500ंच्या मर्यादेचेर खर्चाचे 33 टक्के	बियाणी गांव कार्यावळ

*पीक उत्पन्न केल्ले जमनीच्या आदाराचेर आंकडो

कोणाक संपर्क करप: क्रमांका खातीर लागी 7 ते 1०च्या शेती गट विकास कार्यालयांतल्याविक्री काउंटर ,8 ते क्रमांका खातीर लागी 19 ते 17 आनी 15ंच्या शेती गट विकास कार्यालय/ राज्य बियाणी म्हामंडळ/ राष्ट्रीय बियाणी म्हामंडळ/ केवीके/ एसएयू ,15 क्रमांकाखातीर राष्ट्रीय बियाणी म्हामंडळ आनी ,20 ते 22 क्रमांका खातीर लागींच्या शेती गट विकास कार्यालय वा शेती अधिकाऱ्याक संपर्क करात .

शिंपणावळ

कितें करप?

- बरे शेती पद्धतीचो उपेग करून जमीन आनी उदकाचें संवर्धन करप
- धरण आनी तळें बांदून पावसाचें उदक साठोवप
- उदक साठयल्ले सुवातींत झाडां रोवचींबियां रूजोवची ,ं तशेंच जमनींत वेगवेगळीं पिकांलावचीं.
- पिकांचो दर्जो आनी उत्पादन वाडोवपा खातीर ढिबक सिंचन आनी फव्वारे पद्धत वापरून शिंपणावळ केल्यार टक्के उदक वाचतले 37 ते 30ं.

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्र	आदाराचो प्रकार	आदाराचे प्रमाण	येवजण
1.	तळें/ बांय खणपाक	60,रूपया 000	पावसाचेर आदारीत वाठाराची उदरगत येवजण
2.	ट्युबवॅल मारपाक	दर शेती कुटुंबाक 15, 000 25 ते,रूपया 000	"
3.	उखलपी शिंपणावळ पद्धत घेवपाक	दर शेती कुटुंबाक 10, 000 रूपया	"
4.	उदकाचे सुवातेपसून शेतांत मीटर मेरेन 800पायपां घालपाक शेतकाराचे गरजे) एचडीपीइ ,प्रमाण पीव्हीसी आनी हेर सगळे तरेचीं	दर कुटुंबाक 15,रूपया 000	एनएफएसएम - कड्डणा आयएसओपीओएम

	पायपां(		
5.	तेल ताडाखातीर ढिबक शिंपणावळ	राष्ट्रीय सुक्ष्म शिंपणावळ मोहीमेच्या निर्देशाप्रमाण	"
6.	तेल ताडाखातीर ढिबक शिंपणावळ)9 मीटर × 9 (मीटर घन पिका खातीर	दर शेतकाराक/ 50 हॅक्टराखातीर खर्चाच्या टक्के अनुदान	तेल ताड क्षेत्र उदरगती खातीर खासा कार्यावळ
7.	प्लास्टीक/ आरसीसी आदारीत उदक संवर्धन पद्धत/ शेततळें/ सामुहीक टाकयेची उबारणी)100 मीटर ×100 मीटर ×3 मीटर (ल्हान आकाराचें तळें/ टाकयेखातीर लाव क्षेत्राप्रमाण प्रोरेटा धर्तेरेर खर्च मेळटलो	हॅक्टर लाव क्षेत्राखातीर 10 दर प्रकल्पा फाटल्यान रूपया 1725000/ युनीट हॅक्टर लाव क्षेत्राखातीर 10 दर प्रकल्पा फाटल्यान 150000/ युनीट हॅक्टराच्या लाव 10 क्षेत्राखातीर सपाट प्रदेशाखातीर दर प्रकल्पा लाख रूपया 15 फाटल्यान/ युनीटदोंगराळ , वांठाराखातीर 25 लाख 17 हजार रूपया/ युनीट	एचएमएनइएम एनएचएम
8.	शेत तळें वा कुपनलीकेंत)20 मीटर ×20 मीटर ×3 मीटर उदक साठोवपाक (ल्हान आकाराचें शेत तळ्यांत/ कुपनलीकेखातीर प्रो	दर लावार्थ्याखातीर गर घन मिटराक ,रूपया प्रमाण 115 38 लाख 1 आच्छादनासयत हजार रूपयाच्या मर्यादेसयत टक्के 75 खर्चाचे सपाट वांठाराखातीर दरेक लावार्थ्याक 20 लाख 1 हजार रूपया/ दोंगराळ	एचएमएनइएम एनएचएम

	रेटा पद्धतीन खर्च मेळटलो	वांठाराखातीर दर लावार्थाक हजार रुपया ही 30 लाख 1 हॅक्टर 2 मजत	
--	--------------------------	---	--

शेतकारांखातीर प्रशिक्षण आनी विस्तार

कितें करप?

- गट पांवड्यार आनी ताच्या सकयल्या पांवड्यार शेती विस्ताराखातीर 21 , 000 कर्मचारी दिल्यात आनी तांचें मजतीन एटीएमए खाला विस्ताराविशी सुदारणां येवजण्यो लागू करतात .तुमच्या प्रस्नांच्यो जापो मेळपाक ,कार्यक्रम येवजण वा दरेक शेतकाराच्या वैयक्तीक वा त्या वाठारांतल्या शेतकारांखातीर योग्य तंत्रगिन्यानाची म्हायती मेळोवपा खातीर तांकां) कर्मचारी (वा राज्य सरकारातल्या शेती आनी संबंदीत विभागातल्या खंयच्याय कर्मचाऱ्यांकडे संपर्क सादचो .
- म्हायती खातीर दुरदर्शनावेले) 8 प्रादेशीक ,1 राष्ट्रीय ,180 कमी उर्जा ट्रांसमीटर (कार्यावळी पळयात ,एफएम रेडीयो स्टेशना) 96 (वा खाजगी वाहिनींचेर शेतीविशी म्हायती आनी ज्ञान मेळयात .
- वर्साचे 365 दीस सकाळी 6 ते राती 10 मेरेन ,तुमच्या लागसारच्या किसान कॉल सेंटराकडे) 1800-180-1551 (संपर्क सादून थंयचो एजंट ना परिष्ट तज्ञांकडल्यान तुमच्या प्रस्नांच्यो जापो मेळयात.
- शेती क्षेत्रातली थारावीक शिक्षणीक पात्रता आशिल्ले विद्यार्थी खंय रोजगार मेळोवंक शकतात आनी शेती उद्देग / शेती सेवा केंद्राची थापणूक करून शेतकारांक मजत करूंक शकतात .ते खातीर मुफ्त प्रशिक्षण आनी शेती उद्देग / शेती सेवा केंद्राची थापणूक करपाक 36 टक्के घटक अनुदान मेळचले) अनुसूचीत जाती / जमाती ,उत्तर पुर्व आनी दोंगराळ वाठारातल्यांक / बायलांक 44 टक्के अनुदान मेळटले .शेतकार म्हायतीखातीर तांचेकडेन संपर्क करूंक शकतात .
- प्रगतीशील शेतकारांखातीरच्या वाठारातल्या संवादात्मक भेटीचे कार्यावळीत आनी प्रशिक्षणांत वांटो घेवचो.
- फार्म शाळा चलोवची .ही शाळा चलोवपा खातीर 29 , 514रुपयाचो निधीची पुरवण जाता.

क्र	आदाराचो प्रकार	कार्यावळीखातीर आदाराचे	येवजण/ घटक
-----	----------------	------------------------	------------

		प्रमाण	
1.	50ते 150 शेतकारांच्या गटांखातीर बी उत्पादन आनी बियाणे तंत्रगिन्यानाखातीर प्रशिक्षण	दरेक गटाक 15 , 000रूपया	बियाणी गांव मोहीम
2.	अधिकृत संस्थेतल्यान शेतकारांक प्रशिक्षण दिवप)विद्यावेतन ,रावपाची वेवस्था ,जेवण आनी येरादारीचो खर्च शेतकारांक मेळटलो(	दर म्हयन्याक एक शेतकारांक 5 , 200रूपया	कापणी उपरांतचे तंत्रगिन्यान वेवस्थापन
3.	50शेतकारांच्या गटा खातीर पिकाचे उत्पादन वाडोवपाचे तंत्रगिन्यान आनी कापणी उपरांतच्या वेवस्थापनाचे प्रशिक्षण	प्रशिक्षणा खातीर 15 , 000 रूपया	आयएसओपीओएम
4.	40शेतकारांच्या गटा खातीर पिकाच्या संरक्षणाखातीर उपायाविशी प्रशिक्षण	152100रूपया	पीक संरक्षण येवजण
5.	भाजी उत्पादन आनी संबंदीत क्षेत्राविशी शेतकारांक दोन दिसांचे प्रशिक्षण	येरादारी खर्च सोडून दर शेतकारांक 1500 रूपया	शार समुहाखातीर भाजी उर्बा येवजण
6.	शेतकारांचे संघटना /15 - 20 शेतकारांचो गट / 20 हॅक्टर आनी अर्थीक संस्थाकडे संलग्न आनी एकठांय येवन	दरेक गटाक ,वर्साक 2 लाख रूपया) पयल्या वर्सा 100 टक्के ,दुसऱ्या वर्सा 75 टक्के ,आनी तिसऱ्या	शार समुहाखातीर भाजी उर्बा येवजण

	शेत करप्यांक उर्बा दिवप	वर्साक 50 टक्के(	
7.	राष्ट्रीय शेती विपणन संस्थेवतीन) एनआयएएम (ग्रामीण भंडारण येवजणेविशी शेतकारांखातीर जागृताय कार्यावळीचे आयोजन	दर कार्यावळीक 30000 रूपया	ग्रामीण भंडारण येवजण
8.	राज्या भायर शेतकारांखातीर प्रशिक्षण) 50 मनीस दीस / दर गटाखातीर (	शेतकारांक येरादारी ,जेवण आनी रावपाचे वेवस्थेसयत दर दीस ,दर शेतकाराक 1000रूपया	एटीएमए येवजण
9.	राज्या भितर शेतकारांक प्रशिक्षण) 100 मनीस दीस / दर गटाखातीर(	शेतकारांक जेवण ,येरादारी आनी रावपाचे वेवस्थेसयत दर शेतकारांक दर दिसा 750रूपया	एटीएमए येवजण
10.	जिल्ल्या भितर शेतकारांक प्रशिक्षण) 1000 मनीस दीस / गटा खातीर(	शेतकारांक जेवण ,येरादारी आनी रावपाचे वेवस्थेसयत दर शेतकाराक दर दीस 400 रूपया	एटीएमए येवजण
11.	प्रात्यक्षिकांचे आयोजन) दर गटा खातीर 125 प्रात्यक्षिका(	4000रूपया मेरेन दर प्रात्यक्षिकाक) 4 हॅक्चर(	एटीएमए येवजण
12.	प्रात्यक्षिकाच्या थळार)प्लॉट (शेतकारांकडल्यान शेतकारांक तंत्रगिन्यानाची म्हायती दिवप) 50 शेतकारांचे प्रात्यक्षिक	1500दर प्रात्यक्षिकाक	एटीएमए येवजण

	थळाक 6 फावटी दौरो) (दर गटाखातीर 125 प्रात्यक्षिक(		
13.	शेतकारांक म्हायती खातीर राज्याभायर 10 दिसांच्या दौऱ्यार) भेटीर (व्हरप) दर गटांतल्यान 5 शेतकारांक(	शेतकारांक जेवण ,येरादारी आनी रोवपाचे वेवस्थेसयत दर दिसा दर शेतकाराक 600रूपया	एटीएमए येवजण
14.	शेतकारांक म्हायती खातीर राज्यां भितरच 10 दिसाचो दौरो) दर गटातल्यान 5 शेतकार(	शेतकारांक जेवण ,येरादारी आनी रावपाचे वेवस्थेसयत दर दिसा दर शेतकाराक 300रूपया	एटीएमए येवजण
15.	शेतकारांक म्हायती खातीर जिल्ल्या भितर एक दिसाचो दौरो) दर गटांतल्यान 100 शेतकार(	शेतकारांक जेवण ,येरादारी आनी रावपाचे वेवस्थेसयत दर दिसा दर शेतकाराक 250रूपया	एटीएमए येवजण
16.	शेतकार गटांची क्षमता वाडोवप ,कुशळकायेची उदरगत करप आनी हेर आदारांची सेवा दिवप) दर गटातल्यान 20 गट(येणावळ तयार करपाचे कृतीखाला ह्या गटांक एक वेळ मजत म्हण पैसे दिवप	दरेक गटाक 5000 रूपया दरेक गटाक 10 , 000रूपया	एटीएमए येवजण
17.	जमीन परिक्षण प्रयोगशाळे वतीन मोजक्या गांवांनी लोकांमुखार प्रात्यक्षिका करप	दर प्रात्यक्षिकाक 20 , 000 रूपया	माती भलायकी आनी पिकावळी खातीर राष्ट्रीय प्रकल्प
18.	खतांचो योग्य तरेन वापर	प्रात्यक्षिक आनी	“

	करचो म्हूण शेतकारांक प्रात्यक्षिक आनी प्रशिक्षण	प्रशिक्षणाक मेळून 10,000 रुपया	
19.	शेतीच्या सुदारीत पध्दतीविशी प्रात्यक्षिक तांदळाखातीर दर 100 हॅक्टराक एक प्रात्यक्षिक आनी गांवाखातीर दर 50 हॅक्टराक एक प्रात्यक्षिक	भाताच्या दर 0.4 हॅक्टरांक प्रात्यक्षिके फाटल्यान 2500 रुपया गवाच्या दर 0.4 हॅक्टराक प्रात्यक्षिके फाटल्यान 2000 रुपया	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मोहीम
20.	भात उत्पादन वाडोवपाची पध्दत) एसआरआय (चेर प्रात्यक्षिक - भाताच्या दर 100 हॅक्टरा फाटल्यान एक प्रात्यक्षिक सुदारीत जातीच्या भाता तंत्रगिन्यानाखातीर दर 100 हॅक्टरा फाटल्यान एक प्रात्यक्षिक	0.4 हॅक्टराक दर प्रात्यक्षिकेक 3000 रुपया	“
21.	शेतकारांचे शेत शाळेंत)आयएफएस (दर 2 - 3 गांवांनी प्रशिक्षण	17000 रुपया दर शेतकारांचे शेत शाळेच्या मौसमी प्रशिक्षणाखातीर	“
22.	दर 0.5 हॅक्टराक मायक्रो शिंपणावळीक दर लावाथर्याक प्रात्यक्षिक	एकूण खर्चाच्यो 75 टक्के अनुदानाचे रूपान शेतकारांक आदार	सुक्ष्म शिंपणावळीचे राष्ट्रीय मोहीम
23.	30 वांटेकाराखातीर 2 ते 3 दिसाखातीर सुक्ष्म शिंपणावळ	5000 रुपया दर प्रशिक्षणाक	“
24.	हॅक्टर आनी हेर शेती यंत्राची	दर शेतकाराक 1200	शेती यंत्राची तपासणी ,

	निवड वापर आनी देखरेख करपाविशी प्रशिक्षण	रूपयाचे विद्या वेतन आनी येवपा वचपाचो खर्च , रावपाची आनी जेवपाची वेवस्था हो कोर्स 1 ते 6 सप्तकांखातीर	प्रात्यक्षिक आनी प्रशिक्षणातल्यान शेती यंत्राक वापराक उर्बा आनी घटमुटताय
25.	कामगारांच्या गटासयत मोजक्या 50 शेतकारांखातीर प्रशिक्षण	दर 5 दिसांचे प्रशिक्षणाखतीर 2.50लाख रूपया	केंद्रीत बाजरा प्रोत्साहनावरवीं पोशक सुरक्षेखातीर फुडाकार)आयएनएसआयएमपी(
26.	वेगवेगळ्या सैमीक परिस्थित तांदुळाचे सामुहीक प्रात्यक्षिक	पुराय खर्च	पुर्व भारतांत हरित क्रांतीचो प्रसार करप
27.	गवाचे सामुहीक प्रात्यक्षिक	पुराय खर्च	पुर्व भारतांत हरित क्रांतीचो प्रसार करप
28.	कड्डाणाचे सामुहीक प्रात्यक्षिक	पुराय खर्च	कड्डाणाचे वेगान उत्पादन वाडोवपाची कार्यावळ) ए3पी(
29.	बाजरीचे सामुहीक प्रात्यक्षिक	पुराय खर्च	केंद्रीत बाजरा प्रोत्साहनावरवीं पोशक सुरक्षेखातीर फुडाकार)आयएनएसआयएमपी(
30.	बाजरी मेळाव्यांचे आयोजन करून बाजरीचो माध्यान आहार आनी फिरत्या फुड कोर्टांत वापर करप	आदाराचे प्रमाण राज्य सरकार थारतले	केंद्रीत बाजरा प्रोत्साहनावरवीं पोशक सुरक्षेखातीर फुडाकार)आयएनएसआयएमपी(

कोणाक संपर्क करप: 1 ते7 , 17ते21 , 25ते 30 येवजणेखातीर लागसारच्या जिल्लो शेती अधिकाऱ्याकडे ,8 ते16 , एटीएमए कार्यालय संपर्क करचो ,22 ते 23 खातीर जिल्लो फलोत्पादन अधिकारी ,24 लागसारच्या एफटीटीआयाक संपर्क करचो.

शेती यांत्रिकिकरण आनी तंत्रज्ञान

कितें करपाचें?

- धारण आकार आनी पिकाक अनुसरून योग्य यंत्रा /उपकरणां वापरात.
- म्हारग उपकरणां भाड्याचेर वा एकठांय येवन वापरात.
- सैमीक संपत्तीचें जतन करपाक शुन्य मशागत पेरणी यंत्र, लेसर जमीन सपाटीकरण यंत्र, हॅपी सिड ड्रिलर, रोटोवेटर आदिंचो वापर करात.
- शेती यंत्र चांचणी आनी प्रशिक्षण केंद्रां, केवीके आदींच्या मार्फत योग्य वापर, नियमीत सांबाळ आनी देखरेख कशी करप तें शिकात.

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	आदाराचो प्रकार	आदाराचे प्रमाण	येवजण
1.	40 एचपी मेरेन ट्रॅक्टर	45,000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	शेतीची स्थूल वेवस्थापन रीत (एम एम ए)
2.	पॉवर टिलर	45,000 रुपया वा खर्चाचे 40 टक्के, 8 बीएचपी आनी चडा खातीर जे कमी आसत ते. 25,000 रुपया वा खर्चाचे 40 टक्के, 8 बीएचपी आनी कमी	वयर दिल्ले प्रमाण

		खातीर जे कमी आसत ते.	
3.	स्वयंचलीक कापणी यंत्र, भात लावपाचे यंत्र आनी हेर स्वयंचलीत यंत्रां	40000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
4.	शेतकारांच्या गटाखातीर वा बिगर सरकारी संस्थां खातीर एकाग्र कापणी यंत्र.	1,50,000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
5.	उंच वाफ्याचेर लागवड करपाची यंत्र तशेंच उस लागवडीच्या यंत्रा सारकेल्ली विजेचेर चलपी उपकरणां	20000 रुपया वा खर्चाचे 40 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
6.	बटाट लागवड यंत्र, बटाट खणपी यंत्रा सारकेल्ली विजेचेर चलपी यंत्रा	15000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
7.	हातान चलोवपाचे मळणीचे यंत्र/तरेकवार पिकांचे मळणी यंत्र	12000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
8.	हातान चलोवपाची उपकरणां/साधनां	12000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
9.	जनावरांनी चलोवपाचीं उपकरणां	2500 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
10.	जनावरांनी व्हावोवपाचे साधन वाहक	6000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के,	वयर दिल्ले प्रमाण

		जे कमी आसत ते.	
11.	डिजल वा विजेचेर चलपी शिंपणावळाखातीर पंप	1,00,000 रुपया वा खर्चाचे 50 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
12.	पिकां सांबाळ करपी एरो ब्लास्ट स्प्रेयर	25000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
13.	ट्रॅक्टराचेर चलोवपाचे पीक सांबाळ उपकरण	4000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
14.	विजेचेर चलपी पीक सांबाळ उपकरण	2000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
15.	हातान चलोवपाचे पीक सांबाळ उपकरण	10000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
16.	विजेचेर चलपी उपकरण (ट्रॅक्टर वाहक)	10000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
17.	विजेचेर चलोवपाचे नांगर उपकरण	10000 रुपया वा खर्चाचे 25 टक्के, एका अंमलबजावणीखातीर जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
18.	रॉटावेटर	20000 रुपया वा खर्चाचे 40 टक्के, जे कमी आसत ते.	शेतीची स्थूल वेवस्थापन रीत (एमएमए)

			एनएफएसएम
19.	झिरो टील सीड ड्रील /बहु पीक लागवड यंत्र / बियां तशेंच खत ड्रिल /पावर विडर	15000 रुपया वा खर्चाचे 50 टक्के, जे कमी आसत ते.	एनएफएसएम आनी एमएमए
20.	कोनो विडर आनी हेर शेती साधनां	3000 रुपया वा खर्चाचे 50 टक्के, जे कमी आसत ते.	एनएफएसएम आनी एमएमए
21.	पंप सेट (10 एच पी मेरेन)	10000 रुपया वा खर्चाचे 50 टक्के, जे कमी आसत ते.	एनएफएसएम
22.	नॅप सॅक स्प्रेयरस (हातान वा विजेन चलपाचे)	3000 रुपया वा खर्चाचे 50 टक्के, जे कमी आसत ते.	वयर दिल्ले प्रमाण
23.	शेतकारांच्या वा तरणाट्यांच्या पंगडान स्थापन करपाचो कापणी उपरांतचो विभाग	2 लाख रुपया वा खर्चाचे 40 टक्के, जे कमी आसत ते.	कापणी उपरांतचे वेवस्थापन
24.	गळीतधान्यां, कड्डणां, तेलताड आनी मक्याखातीर हातान वा बैलान चलोवपाची उपकरणां	2500 रुपया/ अंमलबजावणी	आयएसओपीओएम
25.	गळीतधान्यां, कड्डणां, तेलताड आनी मक्याखातीर विजेन चलोवपाची उपकरणां	15000 रुपया/अंमलबजावणी	आयएसओपीओएम

26.	बाजरी खातीर प्राथमीक वा माध्यमीक प्रक्रिया	सोर्धम, पर्ले मिलेट आनी रागीच्या प्राथमीक आनी माध्यमीक प्रक्रिये खातीर 4 लाख रुपया. ल्हान बाजऱ्याच्या प्राथमीक विभागाखातीर 2 लाख रुपया	बाजऱ्याक प्रोत्साहन दिवन पौशठीक सुरक्षेखातीर फुडारपणा (आयएनएसआयएमपी)
27.	पॉवर सॉव आनी पिकां सांबाळ उपकरणा सारकेल्ली विजेचेच चलपी यंत्रा/साधनां	एका संचाखातीर 35000 रुपया मेरेन मर्यादा, एका लावार्थ्याक 50 टक्के वट्ट खर्च	एनएचएम
28.	पॉवर मशीन (रॉटावेटरा सांगातान 20 बीएचपी/उपकरण	एका संचाखातीर 3 लाख मेरेन मर्यादा, एका लावार्थ्याक 50 टक्के वट्ट खर्च	एनएचएम
29.	पॉवर मशीन (20 बीएचपी आनी चड/उपकरणां)	एका संचाखातीर 3 लाख मेरेन मर्यादा, एका लाभदाऱ्याक 50 टक्के वट्ट खर्च	एनएचएम
30.	फलोत्पदना खातीर नवीन उपकरणां आनी यंत्रा आयात करप	मशीनाखातीर 50 लाख मेरेन मर्यादा, 100 टक्के वट्ट खर्च	एनएचएम

कोणाक संपर्क करपाचो: 1-26 विशयांखातीर जिल्लो शेती अधिकारी आनी 27-30 विशयांखातीर जिल्लो फलोत्पादन अधिकारी.

शेती रीण

कितें करपाचें?

- जमिनदारांच्या चपक्यांतल्यान सुटका करून घेवपा खातीर शेतकार बँकेकडल्यान रीण सुविधा घेवपाक शकता.
- शेतकारांचे पिकावळ कर्ज आनी मुजत कर्जाची गरज भागोवपाखातीर देशांतल्यो वेवसायीक बँको, क्षेत्रीय ग्रामीण बँको आनी सहकारी रीण संस्थांच्या व्हड जाळांतल्यान रीण सुविधा उपलब्ध आसा.
- बँक रीण वेळोवेळ फारीक करपाची जाणीव बाळगात.
- शेतकारान आपणे घेतिल्ल्या रीणाची पुराय नोंद दवरप गरजेचें.
- बँक कर्ज ज्या कारणाक लागून घेतला त्याच कारणाखातीर ताचो उपेग करचो.

तुमका कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	रीणाची सुविधा	आदाराचें प्रमाण
1	व्याज आदार सहाय्यक सुरक्षेची गरज	3.00 लाख मेरेन पिकावळ कर्ज 7 टक्के व्याजदरांत. फावो ते मुजतींत कर्ज फेडपी शेतकारांक 3 टक्के व्याजदरांत सवलत मेळपाक शकता. 1 लाख मेरेनच्या शेती कर्जाचेर जामीन वा सुरक्षा ठेवो दवरपाची गरज ना.
2	किसान क्रेडीट कार्ड	शेतकारांनी किसान क्रेडीट कार्डाचेर शेती कर्ज घेवं येता. कर्ज / रीणाची मर्यादा 3-5 वर्सा शेती जमनीचेर सादारणपणान

		काडिल्ल्या पीक लागवडिच्या आदाराचेर थारायतात. अपघाती मरण आयल्यार शेतकारांक 50 हजार मेरेन सुरक्षा दितात.
3	गुंतवणूक कर्ज	शिंपणावळ, शेती यांत्रिकिकरण, जमीन विकास, लागवड, फुलोत्पादन आनी कापणी उपरांतच्या वेवस्थापन सारकेल्ल्या विभागांनी गुंतवणूक करपाक शेतकारांक कर्ज सुविधा उपलब्ध आसा.

कोणाक संपर्क करप: लागींच्यो वेवसायीक बँको, क्षेत्रीय ग्रामीण बँको आनी सहकारी रीण संस्था.

शेती विमो

कितें करपाचें?

- सैमीक अरीश्ट / आपत्ती, जीव, किडे आनी रोग तशेंच प्रतिकूल हवामान परिस्थिती सारकिल्ल्या आडावंक येनाशिल्ल्या सैमीक धोक्यांपसून स्वताक अर्थीक नदरेंतल्यान सुरक्षीत करात.
- तुमच्या वाठारांत उपलब्ध आशिल्ले पीक विमो येवजणेचो लाव घेयात. राष्ट्रीय शेती विमो येवजण (25 राज्यां/2 संघ राज्यां), सुदारीत राष्ट्रीय शेती विमो येवजण (21 राज्यांतले 50 जिल्ले), हवामानाचेर आदारीत पीक विमो येवजण (21 राज्यां) आनी माड विमो येवजण (8 राज्यां) अश्यो चार विमो येवजणो चालीक लायल्यात.
- अधिसुचीत केल्ल्या पिकांचेर पीक कर्ज घेतिल्लो आसल्यार राष्ट्रीय शेती विमो येवजण, सुदारीत राष्ट्रीय शेती विमो येवजण आनी हवामानाचेर आदारीत पीक विमो येवजणे खाला विमो सुरक्षा सक्तीची आसा. कर्ज घेव नाशिल्लो शेतकार, विमो घेवप काय ना ते स्वता थारावंक शकता. पीक विमो येवजणेची सवलत मेळोवपाखातीर लागींच्या बँक शाखा वा विमो कंपनीकडेन संपर्क सादात.

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	येवजण	आदाराचे प्रमाण
1	राष्ट्रीय शेती विमो येवजण	• अधिसुचीत अन्न पिकां, गळीत धान्य आनी वार्षीक फलोत्पादन/वेपारी पिकां हांचे

		खातीर विमो सुरक्षा - विमो हप्त्यांचो दर कडधान्या आनी गळीत धान्याखातीर 1.5 ते 3.5 टक्के आनी वार्षीक वेपारी/फलोत्पादन पिकांखातीर विमो शुल्क लागू जातात. (खरीफ: कड्डण, ज्वार आनी दाळींखातीर खातीर 2.5 टक्के, बाजरा आनी गळीत धान्याखातीर 3.5 टक्के, रबी: गवांखातीर 1.5 टक्के आनी कड्डण, ज्वार, दाळी आनी गळीत धान्याखातीर 2 टक्के). - ल्हान आनी किरकोळ शेतकारांखातीर विमो हप्त्यांचेर 10 टक्के अनुदान दितात. - पिकाचें उत्पन्न अधिसूचीत पिकांच्या हमी दिल्ल्या उत्पन्ना परस कमी आयलें जाल्यार उत्पन्नांतलो फरक लुकसाण भरपायेच्या रुपांत सगळ्या विमो केल्ल्या शेतकारांक मेळटलो.
2	सुदारीत राष्ट्रीय शेती विमो येवजण	- अधिसूचीत केल्ल्या अन्न पिकां, गळीत धान्या आनी वार्षीक फलोत्पादन/वेपारी पिकांचेर विमो सुरक्षा - अधिसूचीत पिकांचेर विमो शुल्क

		लागु जाता. - विमो हप्त्याच्या स्थरा प्रमाण सगळ्या तरेच्या शेतकारांक 40 ते 75 टक्के मेरेन अनुदान दितात. (2 टक्के मेरेन शुन्य, 2 टक्क्या पेक्षा चड आनी 5 टक्के मेरेन अनुदान 40 टक्के कमींत कमी निव्वळ 2 टक्के हप्त्याच्या मर्यादेंत, 5 टक्क्या पेक्षा चड आनी 10 टक्के मेरेन अनुदान 50 टक्के कमींत कमी निव्वळ 3 टक्के हप्त्याच्या मर्यादेंत, 10 टक्क्या पेक्षा चड आनी 15 टक्के मेरेन अनुदान 60 टक्के कमींत कमी निव्वळ 5 टक्के हप्त्याच्या मर्यादेंत, 15 टक्क्या पेक्षा चड अनुदान 75 टक्के कमींत कमी 6 टक्के हप्त्याच्या मर्यादेंत. - प्रतिकूल हवामान वा वातावरणाक लागून रोयणी जाली ना जाल्यार रोयणी / पेरणी आडायल्ले खातीर विम्याच्या रक्कमेची 25 टक्के मेरेन रक्कम दावो/लुकसाण भरपाय म्हणून फारीक करतले. - पीकाचे उत्पन्न अधिसूचीत पिकांच्या हमी दिल्ल्या उत्पन्ना पेक्षा कमी आयले जाल्यार उत्पन्नातलो फरक लुकसाण भरपायेच्या रुपांत सगळ्या विमो
--	--	--

		केल्ल्या शेतकारांक मेळटलो. • तरी लेगीत, संभाव्य दाव्याखातीर 25 टक्के मेरेन खात्याचो आगावू मोबदलो तातडीची मजत म्हण फारीक करतले.
3	हवामानाचेर आदारीत पीक विमो येवजण	• अधिसुचीत अन्न पिकां, गळीत धान्यां आनी फलोत्पादन/वेपारी पिकांचेर विमो सुरक्षा. • अधिसुचीत पिकांचेर चडांत चड 12 टक्के मेरेन विमो हप्तो आसतलो ह्या शर्तीचेर विमो शुल्क लागू जाता. • सगळ्या प्रकारच्या शेतकारांक विमो हप्त्याचेर 25-50 टक्के अनुदान मेळटा. (प्रत्यक्ष फारीक करपाचो विमो हप्तो राष्ट्रीय शेती विमो येवजणेच्या सममुल्यान दवरपाक) • जेन्ना हवामान निर्देशांक (पावस / तापमान / सापेक्ष आर्द्रताय / वाऱ्याचो वेग आदी.) अधिसुचीत पिकांखातीर जाय आशिल्ले खात्रीपूर्ण हवामान निर्देशांका पासून वेगळे (कमी / चड) आसता तेन्ना सगळ्या विमो केल्ल्या अधिसुचीत पिकांच्या शेतकारांक फरक वा कमी जाल्ली

		रक्कम लुकसाण भरपाय म्हणून फारीक करतात.
4	माड विमो येवजण	• माडांची लागवड करपी शेतकारां खातीर विमो सुरक्षा • माडाखातीर विमो हप्त्याचो दर 4.25 रुपया (4 ते 15 वयोगटांतली लागवड) ते 4.69 रुपया (16 ते 60 वयोगटांतली लागवड) मदीं आसा. • सगळ्या तरेच्या शेतकारांक विमो हप्त्याचेर 50-75 टक्के अनुदान मेळटा. • माडांचे लुकसाण जाल्यार सगळ्या विमो केल्ल्या अधिसुचीत पिकांच्या शेतकारांक लुकसाण जाल्ली किंमत लुकसाण भरपाय म्हणून फारीक करतात.

कोणाक संपर्क करप: लागींची बँक शाखा, रीण आनी सहकारी संस्था आनी जिल्लो शेती अधिकारी/गट विकास अधिकारी

पिक संरक्षण

कितें करपाचें?

- गरमेच्या दिसांनी खोल नांगरट करची.
- किटक प्रतिरोधक बियांचे प्रकार वापरात (बी.टी कापुस सारकेल्ले) आदी आनी पीक आवर्तन, आंतर पिक, पिक सांपळो वापरून किटकांचे वेवस्थापन करचें.
- परभक्षी आनी परजिवी किटकांचो वापर करून स्वभावीकपणान किटकांचें वेवस्थापन करचें.
- किडींचेर नियंत्रण हाडपाखातीर सेक्स फॅरोमोन ट्रॅप, न्युकलीयर पोली-हायड्रोसीस वायरस (एनपीवी), स्युडोमोनस आनी ट्रायकोग्रामा कार्ड हांचो वापर करचो.
- लिंबाचेर आदारीक तशेंच सेंद्रीय किटकनाशकांचो वापर करपाक प्रोत्साहन दिवचें.
- वयर दिल्ले उपाय परिणामकाराक थारनात जाल्यारच रासायनिक किटक नाशकांचो वापर करचो आनी ते करतना जाणकारांच्यो सुचोवण्यो घेवच्यो तशेंच सकयल दिल्ली जतनायेची पावलां उबारचीं:
 - i. रासायनीक किटक नाशकां वापरतना ताचेर बरयल्ल्यो सगळ्यो जतनायेच्यो सुचोवण्यो पाळच्यो.
 - ii. किटकनाशकाचो फव्वारो करतना सुरक्षतेखातीर तोंडाचेर मास्क तशेंच हातमोजे घालचे.
 - iii. सदांच वाऱ्याच्या दिकेन फव्वारो मारचो आनी फव्वारो तुमच्या दिकेन येवचो ना हाची सुरक्षताय बाळगुची.

- iv. सदांच किटक नाशक तशेंच पिकांचो सांबाळ करपाच्यो हेर गजाली बंद कुडींत भुरगीं आनी जनावरां पासून पयस दवरच्यो.
- v. किटकनाशक विकते घेतना ताचे पेकींग आनी वैधताय तारीक नियाळून घेवची.
- vi. किटकनाशका पासून विषबाधा जाली जाल्यार रोखडेचो दोतोराक वचून मेळात आनी वतना किटक नाशकाची रिकामी पोती आनी म्हायती पुस्तीका सांगाता व्हरात.

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	आदाराचो प्रकार	आदाराचे प्रमाण	येवजण/घटक
1	शेतकाराच्या शेतांत एकाग्र किटक वेवस्थापन राबयल्ले खातीर सहाय्य.	प्रत्येक हेक्टराच्या मर्यादेत सांसवा- ट्रायकोडर्मा, लिंबू- 1500 रुपया शेंगदाणे- ट्रायकोडर्मा, क्रायसोपर्ला, एनपीवी, लिंबू- 1627 रुपया सोयाबीन- ट्रायकोडर्मा, एनपीवी, लिंबू- 1500 रुपया सुर्यफूल-	आयएसओपीओएम (शेंगदाणे, सोयाबीन, नायगर, रेपसिड, सांसवां, सुर्यफूल, सॅफफलावर, येरंडेल, लिनसिड आनी मको)

		ट्रायकोडर्मा, क्रायसोपर्ला, एनपीवी, बिटी- 1230 रुपया मको- ट्रायकोडर्मा, क्रायसोपर्ला, बिटी- 1480 रुपया	
2	एकाग्र किटक नाशक शेताकाराच्या शेतांत राबोवपाक.	प्रात्यक्षिका फाटल्यान 22,680 रुपया	वयर दिल्ले प्रमाण
3	किटकनाशक आनी तणनाशकांचें वाटप	पुराय खर्चाचे 50 टक्के वा हेक्टरा फाटल्यान 500 रुपया. (जे कमी आसा ते)	वयर दिल्ले प्रमाण
4	आयपीएम, किटक नाशक, एकाग्र पोशण वेवस्थापन, फर्टिगेशन, झाड संरक्षण आदी	खर्चाचे 50 टक्के मात हेक्टरा फाटल्यान 5000 रुपया मर्यादा	ताडीचे तेल क्षेत्र विस्तार करपाखातीर खास कार्यावळ
5	कडधान्यांच्या उत्पादनांत बियांच्या संरक्षणाखातीर बुरशीनाशक, किटकनाशक, जैव	860 रुपया ते 1450 रुपया हेक्टरा फाटल्यान.	गतिशील कड्डण उत्पादन कार्यावळ. (ए3पी)

	नियंत्रक घटक, एनपीवी (वायरस), सैद्धीय किटकनाशक, फॅरोमोन ट्रेप आदी		
6	भात पीका खातीर पिक सांबाळ रयासणा आनी सैद्धीय किटकनाशक वाटप	पुराय खर्चाचो 50 टक्के वा हेक्टरा फाटल्यान 500 रुपया (जे कमी आसा ते)	राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा मिशन
7	कड्डणा उत्पादना खातीर एकाग्र किटक वेवस्थापन रसायनां आनी सैद्धीय किटकनाशक	पुराय खर्चाचे 50 टक्के वा हेक्टरा फाटल्यान 750 रुपया (जे कमी आसा ते)	वयर दिल्ले प्रमाण
8	फलोत्पादन पिकां खातीर एकाग्र किटक वेवस्थापन	एक हेक्टरा फाटल्यान 1000 रुपया अशे तरेन दर एका लाभदाराखातीर 4 हेक्टर मेरेन मर्यादीत.	राष्ट्रीय फलोत्पादन मिशन आनी उत्तर पूर्वी आनी हिमालयन राज्यांखातीर फलोत्पादन मिशन
9	जैव घटक /जैव किटकनाशकांचो पुरवठो	पुराय खर्चाचे 25 टक्के वा हेक्टरा फाटल्यान 500 रुपया	शेतीचे स्थूल वेवस्थापन
10	बियांचेर प्रक्रीया		शेतीचे स्थूल

	a) हातांनी बियांचेर प्रक्रिया करप b) बियांचेर प्रक्रिया करपाक लागपी सामग्री	800 रुपया वा 25 टक्के अनुदान (जे कमी आसा ते) 25 टक्के अनुदान वा हेक्टरा फाटल्यान 50 रुपया (खंयचे कमी आसा ते)	वेवस्थापन
--	--	---	-----------

कोणाक संपर्क करप: क्रमांक 1 ते 7, 9, 10 खातीरलागींचो शेती अधिकारी क्रमांक 8 खातीर जिल्लो फलोत्पादन अधिकारी

फलोत्पादन

(चड येणावळीखातीर फळां आनी भाजयांचें उत्पादन आनी फलोत्पादन)

कितें करपाचें?

- कमी जाग्यांतल्यान अदीक येणावळ मेळोवपाखातीर फलोत्पादन पिकां आपणायात.
- निरोगी पिकाखातीर उच्च दर्ज्याचीं बियां वापरात.
- फळां आनी भाज्यो चड वेळ ताज्यो दवरपाखातीर शित गृहां सुवीधेचो वापर करात.
- कापणी, निवळसाण, वर्गीकरण, प्रक्रिया आनी पॅकिंगाची योग्य कृती आपणावन चडांत चड फायदो मेळयात.
- पॉली हावस, लॉ टनेल वापरून हंगामा भायली पिकां काडात.

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	आदाराचो प्रकार	आदाराची पध्दत			
		राष्ट्रीय फलोत्पादन मिशन (एन एच एम)		उत्तर पुर्वीय आनी हिमालयन राज्यांखातीर फलोत्पादन मिशन	
		अनुदान	चडांत चड अनुदान प्रती युनीट क्षेत्र	अनुदान	चडांत चड अनुदान प्रती युनीट क्षेत्र
1	भाज्यांच्या बियांचे	50 टक्के	50,000	75 टक्के	उक्तो

	उत्पादन (चडांत चड 5 हेक्टर/लावार्थी)		रुपया		परागण (30000 रुपया) संकरीत (133000 रुपया)
2	नमुनो/व्हड नर्सरी (2-4 एचए) ल्हान नर्सरी (1 एचए)	50 टक्के	6.25 लाख रुपया	50 टक्के	6.25 लाख रुपया
3	नव्या बागेची स्थापना (एका लावार्थ्याक चडांत चड 4 हॅक्टर)				
	बारामाही फळां	50 टक्के (60:20:20 चे तीन हप्ते मात दुसऱ्या वर्सा टिकपाची प्रमाण 75 टक्के आनी तिसऱ्या वर्सा 90	1.00 लाख रुपया	75 टक्के (60:20:20 चे तीन हप्ते मात दुसऱ्या वर्सा टिकपाची प्रमाण 75 टक्के आनी तिसऱ्या वर्सा 90	80,000 रुपया ते 1.00 लाख रुपया

		टक्के आसपाक जाय).		टक्के आसपाक जाय.	
	हंगामी फळां	50 टक्के (75:25 चे दोन हप्ते मात दुसऱ्या वर्सा टिकपाचे प्रमाण 75 टक्के आसपाक जाय)	70,000 रुपया (75:25 चे दोन हप्ते मात दुसऱ्या वर्सा टिकपाचे प्रमाण 75 टक्के आसपाक जाय)	75 टक्के	70000 रुपया ते 1 लाख रुपया
4	मसाल्यांचे पीक (चडांत चड 4 हेक्टर/ लावार्थी	50 टक्के	25,000 रुपया	75 टक्के	25 हजार रुपया
	(a) बियो आशिल्ले मसाले आनी कंदमुळां आशिल्ले मसाले				
	(b) बारामाही मसाले (मिरयां, तिखी, लवंगा आनी जायफळ)	50 टक्के	40,000 रुपया	75 टक्के	40 हजार रुपया
5	फुलां (सदळ, कंदमुळा आनी	50 टक्के (ल्हान	सदळ (24,000	75 टक्के	सदळ (24,000

	कापिल्ले फूल) (चडांत चड 2 हॅक्टर/ लावार्थी)	आनी किरकोळ शेतकार) 33 टक्के (हेर शेतकार)	रुपया) कंदमुळ (90,000 रुपया) कापिल्ले (70000 रुपया)		रुपया) कंदमुळ (90,000 रुपया) कापिल्ले (70000 रुपया)
6	वासाची झाडां (चडांत चड 4 हॅक्टर/लावार्थी)	50 टक्के	केंद्रीत खर्च (पातचौली, गेरेनियम, रोजमेरी आदी (75000 रुपया)	75 टक्के	केंद्रीत खर्च (पातचौली, गेरेनियम, रोजमेरी आदी (75000 रुपया)
7	लागवडिची पिकां (काजु, कोको, पुर्नलागवडीचो आसपाव) (चडांत चड 4 हेक्टर/ लावार्थी)	50 टक्के (60:20:20 चे तीन हप्ते मात दुसऱ्या वर्सा टिकपाची प्रमाण 75 टक्के आनी तिसऱ्या वर्सा 90 टक्के	40 हजार रुपया	लागू ना	

		आसपाक जाय).			
8	भाज्यांची शेती (चडांच चड 2 हेक्टर/लावार्थी)	लागू ना		75 टक्के	उक्तो परागण (30000 रुपया) संकरीत (45000 रुपया)
9	पोन्ने बागेचे पुर्नवसन, पुर्नजिवीत (चडांत चड 2 हेक्टर /लावार्थी)	50 टक्के	30000 रुपया	50 टक्के	30000 रुपया
10	परागन सहाय्या खातीर मधमाश्यो पाळप			लागू ना	
	(a) मधुमाश्यांचो वसाहत	50 टक्के	वसाहती फाटल्यान 1400 रुपया		
	(b) मधुमाश्यांचे पोळे	50 टक्के	पोळ्या फाटल्यान 1600 रुपया		
11	सुरक्षीत लागवड				
	(a) हरीत घर				
	फॅन आनी पॅड	50 टक्के	एक चौखण	50 टक्के	एक चौखण

	पध्दत (एका लावार्थ्याक चडांत चड 1000 चौखण मिटर)		मिटरा फाटल्यान 1465 रुपया		मिटरा फाटल्यान 1465 रुपया
	सैमीकपणान हवेशीर पध्दत (एका लावार्थ्याक चडांत चड 200 ते 1000 चौखण मिटर)	50 टक्के	एका चौखण मिटर फाटल्यान 375 ते 975 रुपया	50 टक्के	एका चौखण मिटर फाटल्यान 375 ते 975 रुपया
	(b) शेडनेट हावस				
	ट्युब्युलर (गोलाकार पध्दत) (लावार्थ्याक चडांत चड 1000 चौखण मिटर)	50 टक्के	एका चौखण मिटर फाटल्यान 600 रुपया.	50 टक्के	एका चौखण मिटर फाटल्यान 600 रुपया.
	बांबू आनी लाकडाची रचना (एका लावार्थ्याक चडांत चड 200 चौखण मिटर 5 युनीट मेरेन)	50 टक्के	एका चौखण मिटर फाटल्यान 300 रुपया ते 410 रुपया	50 टक्के	एका चौखण मिटर फाटल्यान 300 रुपया ते 410 रुपया
	प्लास्टीक मल्च (चडांत चड 2 हेक्टर /लावार्थी)	50 टक्के	20000 रुपया	50 टक्के	20000 रुपया
	प्लास्टीक टनेल (चडांत चड 1000	50 टक्के	एक चौखण मिटर	50 टक्के	एक चौखण मिटर

	चौखण मिटर (लावार्थी)		फाटल्यान 30 रुपया		फाटल्यान 30 रुपया
12	एकाग्र कापणी उपरांतचे वेवस्थापन				
	(a) पॅक हावस /शेता वेलो ढीग आनी पुरवठो विभाग	50 टक्के	9 मीटर x 6 मिटर आकाराखातीर एका युनीटाक 3 लाख रुपया	50 टक्के	9 मीटर x 6 मिटर आकाराखातीर एका युनीटाक 3 लाख रुपया
	पुर्व शितकरण घर	सामान्य वाठारांत 40 टक्के आनी दोंगराळ आनी अनुसुचीत वाठारांत 55 टक्के	6 मिटर टन क्षमतेखातीर 15 लाख रुपया	55 टक्के	6 मिटर क्षमतेखातीर 15 लाख रुपया
	भोंवते पुर्व शितकरण घर	सामान्य वाठारांत 40 टक्के आनी दोंगराळ आनी अनुसुचीत	5 मिटर टन क्षमतेखातीर 24 लाख रुपया	55 टक्के	5 मिटर क्षमतेखातीर 24 लाख रुपया

		वाठारांत 55 टक्के			
	शितकरण विभाग (बांदणी /विस्तार /आधुनिकीकरण) आनी पिकोवपाचो विभाग (5000 मिटर टन क्षमता आशिल्लो)	सामान्य वाठारांत 40 टक्के आनी दोंगराळ आनी अनुसुचीत वाठारांत 55 टक्के	मिटर टना फाटल्यान 6000 रुपया	55 टक्के	मिटर टना फाटल्यान 6000 रुपया

कोणाक संपर्क करपाचो: जिल्लो पातळेचेर जिल्लो फलोत्पादन अधिकारी/उप संचालक (फलोत्पादन) आनी राज्य पातळेचेर संचालक, फलोत्पादन हांकां संपर्क करूं येता. सविस्तर मार्गदर्शी सुचोवण्यो एन. एच. एमाच्या संकेत थळार (www.nhm.nic.in) आनी एच. एम. एन. ई. एच.च्या संकेतथळार (www.tmnehs.gov.in) उपलब्ध आसात.

शेती विपणन

कितें करपाचें?

- शेतकारांक आपल्या पिकाचें मोल कळपाखातीर www.agmarket.nic.in ह्या संकेतथळाक भेट दीवं येता वा किसान कॉल सँटर वा एसएमएसच्या आदारान म्हायती मेळोवं येता.
- कापणी आनी मळणी योग्य वेळार करपाक जाय.
- बरें मोल मेळोवपाखातीर योग्य वर्गीकरण, पॅकींग आनी लेबलींग करपाक जाय.
- फायदेशीर किंमत मेळोवपाक पीक योग्य ते बाजार / मंडीत व्हरप गरजेचें.
- बीन हंगामी दिसांनी चडांत चड फायदो मेळोवपाक पीक योग्य तरेन साठोवन दवरपाक जाय.
- आपतकालीन विक्री टाळात.
- सुदारीत विक्री सुविधांखातीर शेतकार एक पंगड करून सहकारी विक्री संस्था तयार करपाक शकतात.
- सहकारी विक्री संस्था किरकोळ आनी घाऊक दुकानां उक्ती करपाक शकतात.
- आपतकालीन विक्री टाळपाखातीर शेतकार शितघरां आनी कोठयो चलोवन तातूंत पीक साठोवंक शकतात.

तुमकां कितें मेळपाक शकता?

क्रमांक	सुविधेचो प्रकार	उपलब्ध आदाराचे प्रकार	येवजण
1	100 मिटर ते 30000 मिटर मेरेन गुदांव सुविधा (दोंगराळ भागांखातीर)		ग्रामीण भंडारण येवजण

	50 मिटर) • सगळ्या शेतकारांक • बायलो शेतकार, तांचे स्वयं सहाय्य गट, सहकारी संस्था, अनुसूचित जाती आनी जमाती उद्देजक • हेर विभागांखातीर	• भांडवल खर्चाचे 25 टक्के अनुदान • भांडवल खर्चाचे 33.3 टक्के अनुदान • भांडवल खर्चाचे 15 टक्के अनुदान	
2	• शेती आनी दूद वेवसाय, मांस, नुस्तेमारी आनी किरकोण रान उत्पन्न सारकेल्ल्या संबंदीत विभागांत साधन सुवीधा निर्माण करपाक तातडीचो विकास. • तरेकवार शेती उत्पन्नाच्यो कापणी उपरांतच्यो उत्पादन आनी विक्रेय आधिक्य गरजो भागोवपाक विक्री साधन सुविधा निर्माण करप	• भांडवल खर्चाचे 25 टक्के आनी दर प्रकल्पाक 50 लाख मेरेन आदार. • दोंगराळ वा आदिवासी वा अधिसूचित जाती जमाती उद्देजक आनी तांच्या सहकारी संस्थांखातीर भांडवल खर्चाचे 33.33 टक्के अनुदान आनी प्रत्येक प्रकरणांत 60 लाख मेरेन आदार. • राज्य संस्थेच्या प्रकल्पाक	शेती विक्री साधन सुविधा, वर्गीकरण आनी प्रमाणीकरण विकसीत आनी बळीश्ट करपाक येवजण

		अनुदानाचेर कमाल मर्यादा ना.	
--	--	--------------------------------	--

* प्रकल्पांची सुचक यादी

शेतीचेर आदारीत प्रकल्प: निवळसाण, वर्गीकरण विभाग, भात प्राथमीक प्रक्रीया कारखानो, बियां नितळ करपाची केंद्रां, पॅकेजींग, लॅबलींग आनी कोडींग विभाग. स्वयंचलीत उत्पादन हाताळपी कारखानो, गुणवत्ता नियंत्रण प्रयोगशाळा, सुकोवपाक यार्ड/स्वयंचलीत ढीग ड्रायर, इलेक्ट्रोनीक वजन केंद्रां, म्हायती गाडे, ई-वेवसाय विभाग, वस्तू विशिश्ट बाजार, शेती उत्पादन बाजारांचें आधुनिकीकरण, शेतकार बाजारांची स्थापना, शेती विस्ताराखातीर आयसीटी साधन सुविधा, कंत्राटी शेतीखातीर साधन सुविधा.

फलोत्पादन आदारीत प्रकल्प: लिची, पेरां, केळी आदी खातीर प्राथमीक प्रक्रीया केंद्र, निवळ करप, वर्गीकरण करप, वेक्सींग आनी पॅकेजींग धरतेर, पिकोवपाचे कक्ष, क्युअरींग कक्ष, सुकोवपाक यार्ड, पॅक स्टेशन (एकत्रीकरण केंद्र), गुणवत्ता स्टेशन, पॅक घरां, फुलां आनी भाज्यांच्या बाजाराचें आधुनिकीकरण आनी स्थापना, वखदी वनस्पतीखातीर साधन सुविधा.

पशुधन आदारीत प्रकल्प: पशुधन बाजाराची स्थापना, दुकरां आनी कुकडां बाजार, चारो बँक, भोंवत्यो चारो बँको, बॅलींग प्रेस, तांतया सांठोवपाक केंद्र, आत्याधुनीक ऍबेटर आदी.

दूद आदारीत प्रकल्प: दूद एकत्रीकरण केंद्र, दूद गुणवत्ता तपासपी प्रयोगशाळा, स्वयंचलीत मिल्कींग यंत्रणा, थंड करपी केंद्र, ढिगान थंड करपी विभाग, पाश्चरीकरण कारखानो, दूद पॅकेजींग विभाग, एकत्रीकरण आनी वाटणेखातीर फ्रिज वॅन.

नुस्तें आदारीत प्रकल्प: थंड कारखानो, आय.क्यु.एफ कारखानो, नुस्तें साठोवप आनी बाजार.

म्होंवपालन आदारीत प्रकल्प: म्होंव काडपाचो विभाग, एकत्रीकरण केंद्र, ढीग साठोवपी विभाग, प्रक्रीया विभाग, वॅक्स वेगळे करपी आनी एकत्रीकरण विभाग.

कोणाक संपर्क करपाचो:

जिल्लो पातळेचेर: नाबार्डो डीडीएम अधिकारी, वेपारी आनी क्षेत्रीय ग्रामीण बँको आनी

राज्य पातळेचेर: व्यापार आनी पळोवणी संचालनालयाचें कार्यालय, शेती मंत्रालय, जीओआय आनी नाबार्ड कार्यालय.

सविस्तक मार्गदर्शक सुचोवण्यांखातीर शेतकार/व्यक्ती एगमार्केट संकेतथळाक भेट दिवपाक शकतात (<http://agmarket.nic.in>)